

Seat No. : _____

OD-121

October-2019

B.Com., Sem.-V

CE-302 (A) : Management Accountancy

[Max. Marks : 70

Time : 2:30 Hours]

1. (A) નીચે આપેલા પાકા સરવૈયા પરથી વલણ દર્શાવતી ટકાવારીના પત્રકો તૈયાર કરો :

14

વિગતો	31-3-2017	31-3-2018	31-3-2019
જવાબદારીઓ :			
ઈક્વિટી શેરમૂડી	3,00,000	3,00,000	3,00,000
પ્રેફરન્સ શેરમૂડી	1,00,000	2,50,000	2,50,000
કુલ	4,00,000	5,50,000	5,50,000
અનામત અને વધારો :			
સામાન્ય અનામત	1,25,000	1,50,000	2,00,000
નફા-નુકસાન ખાતુ	40,000	30,000	20,000
જમીનગીરી પ્રીમિયમ	70,000	90,000	1,00,000
કુલ	2,35,000	2,70,000	3,20,000
લાંબાગાળાના દેવા :			
બેંક લોન	2,20,000	2,80,000	3,00,000
ડિબેચર	1,00,000	90,000	80,000
કુલ	3,20,000	3,70,000	3,80,000
ચાલુ દેવા :			
દેવીહૂંડી	60,000	40,000	50,000
લેણદારો	40,000	30,000	25,000
કરવેરાની જોગવાઈ	35,000	45,000	50,000
કારીગર ફંડ	20,000	35,000	45,000
કુલ	1,55,000	1,50,000	1,70,000
	11,10,000	13,40,000	14,20,000
મિલકતો :			
પાથડી	1,00,000	1,00,000	1,00,000
જમીન-મકાન	3,70,000	4,20,000	4,10,000
મશીનરી	3,00,000	2,80,000	3,20,000
ફર્નિચર	1,20,000	1,10,000	1,50,000
કુલ	8,90,000	9,10,000	9,80,000
ચાલુ મિલકતો :			
દેવાદારો	50,000	90,000	70,000
રોકડ	1,00,000	1,80,000	2,00,000
બેંક સિલક	20,000	1,00,000	1,00,000
લેણીહૂંડી	10,000	20,000	30,000
અન્ય ચાલુ મિલકતો	40,000	40,000	40,000
કુલ	2,20,000	4,30,000	4,40,000
	11,10,000	13,40,000	14,20,000

અથવા

- (A) (1) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિ અને પડતર હિસાબી પદ્ધતિનો તફાવત સમજાવો.
 (2) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિનું મહત્ત્વ સમજાવો.

7

7

4

(B) સાચો જવાબ પસંદ કરી ગણતરી દર્શાવો : (ગમે તે ચાર)

- (1) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિ મુજબ તૈયાર કરેલા અહેવાલો રજૂ કરવામાં આવે છે.
 (a) સંચાલનની જુદી-જુદી સપાટી સમક્ષ
 (b) સેબી સમક્ષ
 (c) શેરહોલ્ડરો સમક્ષ
 (d) લેણદારો સમક્ષ
- (2) અપવાદ દ્વારા સંચાલન એ _____
 (a) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિનું ઓળખ છે.
 (b) નાણાકીય હિસાબો બનાવવાની એક પદ્ધતિ છે.
 (c) પડતર હિસાબી પ્રથાનો એક ભાગ છે.
 (d) એકપણ હિસાબી પદ્ધતિ નથી.
- (3) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિમાં આંતરિક ઓડિટ
 (a) કરાવવું મરજીયાત છે.
 (b) સરકારના નિમેલા ઓડિટર દ્વારા કરાવવું ફરજીયાત છે.
 (c) વર્ષમાં બે વાર કરાવવું ફરજીયાત છે.
 (d) વર્ષમાં એક વાર કરાવવું ફરજીયાત છે.
- (4) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિમાં મિલકતોની કિંમત ગણતરી વખતે
 (a) પુનઃસ્થાપના કિંમત ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે.
 (b) મૂળકિંમત ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે.
 (c) ઘસારા બાદ કિંમત ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે.
 (d) કોઈ ચોક્કસ જાતિ નક્કી થયેલ નથી.
- (5) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિ સૌથી વધારે કયા પક્ષકારને ફાયદાકારક છે ?
 (a) સંચાલકોને (b) રોકાણકારોને
 (c) શેરહોલ્ડરોને (d) લેણદારોને
- (6) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિનો ઉદ્દેશ
 (a) સમગ્ર હિસાબી માહિતીનો ઉપયોગ કરી સંચાલનને મદદરૂપ થવાનો છે.
 (b) ફક્ત નાણાકીય હિસાબો તૈયાર કરવાનો છે.
 (c) ફક્ત પડતરના હિસાબો તૈયાર કરવાનો છે.
 (d) નાણાકીય અહેવાલો તૈયાર કરી શેરહોલ્ડરો સમક્ષ રજૂ કરવાનો છે.

2. (A) અલિશા લિ. નું તા. 31-03-2019 ના રોજનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે :

14

જવાબદારીઓ	₹	મિલકતો	₹
ઈક્વિટી શેરમૂડી દરેક ₹ 10 નો	10,00,000	જમીન અને મકાન	12,60,000
10% પ્રેફરન્સ શેરમૂડી		સાંચાં અને યંત્રો	7,00,000
દરેક ₹ 100 નો	4,00,000	ફર્નિચર	1,00,000
અનામત અને વધારો	7,00,000	રોકાણો (ટૂંકાગાળાના)	2,00,000
10% ના ડિબેન્ચર્સ	5,00,000	આખર સ્ટોક	2,00,000
લેણદારો	2,40,000	દેવાદારો	4,60,000
દેવીહૂંડી	40,000	લેણીહૂંડીઓ	60,000
બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ	1,80,000	રોકડ અને બેંકસિલક	60,000
		પ્રાથમિક ખર્ચા	20,000
	30,60,000		30,60,000

તા. 31-03-2019 ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષનું નફા-નુકસાન ખાતું નીચે મુજબ છે :

વેચાણ (રોકડ વેચાણ ઉધાર વેચાણના 33 $\frac{1}{3}$ %)	₹ 80,00,000
બાદ : વેચેલ માલની પડતર	56,00,000
કાર્યો નફો	24,00,000
ચોખ્ખો નફો (વ્યાજ અને 50% કરવેરા પહેલાનો)	9,00,000
બાદ : 10% ના ડિબેન્ચર પર વ્યાજ	50,000
	8,50,000
બાદ : 50% કરવેરા	4,25,000
ચોખ્ખો નફો (વ્યાજ અને કરવેરા પછીનો)	4,25,000

ઉધાર ખરીદી ₹ 55,00,000

શરૂઆતનો સ્ટોક ₹ 3,00,000

નીચેના ગુણોત્તરો ગણો. (વર્ષના 360 દિવસ ગણો.)

- (1) ચાલુ ગુણોત્તર
- (2) પ્રવાહી ગુણોત્તર
- (3) ચોખ્ખા નફાનો ગુણોત્તર
- (4) સ્ટોક ચલન દર
- (5) દેવાદારોનો ગુણોત્તર
- (6) લેણદારોનો ગુણોત્તર
- (7) રોકાયેલી મૂડી પર વળતરનો દર

અથવા

(A) (1)

મૌલિન લિ. નું તા. 31-3-2019 ના રોજનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે :

7

જવાબદારીઓ	₹	મિલકતો	₹
ઈક્વિટી શેરમૂડી	5,00,000	કાયમી મિલકતો	9,60,000
10% ની પ્રેફરન્સ શેરમૂડી	2,00,000	સ્ટોક	2,25,000
અનામતો	2,25,000	દેવાદારો	1,75,000
12% ના ડિબેંચર	3,00,000	લેણીહૂંડી	50,000
બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ	50,000	રોકડ અને બેંક સિલક	90,000
લેણદારો	1,90,000	પ્રાથમિક ખર્ચા	25,000
દેવીહૂંડી	60,000		
	15,25,000		15,25,000

અન્ય માહિતી :

- (i) કુલ વેચાણ (રોકડ વેચાણ ઉધાર વેચાણના 20% છે.) ₹ 18,00,000
- (ii) કાયો નફો ₹ 7,20,000
- (iii) યોજ્જા નફો (વ્યાજ અને 50% લેખે કર પહેલાનો) ₹ 4,86,000
- (iv) સ્ટોક તા. 1-4-2014 ના રોજ ₹ 2,07,000

ઉપરની માહિતી પરથી નીચેના ગુણોત્તરો ગણો. (કોઈપણ ચાર)

- (1) ચાલુ ગુણોત્તર
- (2) દેવાદાર ગુણોત્તર (300 દિવસ)
- (3) યોજ્જા નફાનો ગુણોત્તર
- (4) મૂડી ગિયરિંગ ગુણોત્તર
- (5) શેરહોલ્ડરોના ભંડોળો પર વળતર ગુણોત્તર
- (6) સ્ટોક ચલન દર

(2) ગુણોત્તર વિશ્લેષણની મર્યાદાઓ વિશે ટૂંકનોંધ લખો.

(B) સાચો જવાબ પસંદ કરી જરૂરી ગણતરી દર્શાવો : (ગમે તે ચાર)

- (1) એક કંપનીમાં રોકડ ₹ 80,000, બેંક સિલક ₹ 3,60,000 અને તરત જ વેચી શકાય એવી જામીનગીરીઓ ₹ 2,00,000 અને પ્રવાહી દેવાં ₹ 9,60,000 છે. તો એસીડ-કસોટી ગુણોત્તર શોધો.

- (a) 1 : 1 (b) 0.67 : 1
- (c) 1.5 : 1 (d) 0.40 : 1

- (2) એક કંપનીનો સંચાલન ગુણોત્તર 80% છે. તેનું વેચાણ ₹ 20,00,000 છે. વેચાણપરત ₹ 2,00,000 છે. જો સંચાલન ખર્ચા ₹ 1,00,000 હોય તો વેચેલ માલની પડતર શોધો.

- (a) ₹ 12,50,000 (b) ₹ 13,40,000
- (c) ₹ 14,60,000 (d) ₹ 15,40,000

- (3) એક કંપનીની પ્રેફરન્સ શેરમૂડી ₹ 1,80,000 ની હોય તથા ડિબેંચર ₹ 1,20,000 ના હોય અને ઈક્વિટી શેરમૂડી ₹ 12,00,000 ની હોય તો ગિયરિંગ ગુણોત્તર નીચે મુજબ હશે.

- (a) 15% (b) 25%
- (c) 10% (d) 50%

- (4) રોકાણ પર વળતરના દરનો ગુણોત્તર ગણતી વખતે કઈ મિલકતનો સમાવેશ થતો નથી ?
 (a) સ્થિર (b) અવાસ્તવિક
 (c) ચાલુ (d) અદૃશ્ય
- (5) નીચેનામાંથી કયો ગુણોત્તર નફાકારકતાનો ગુણોત્તર નથી ?
 (a) સંચાલન ગુણોત્તર (b) માલિકી ગુણોત્તર
 (c) શેરદીઠ કમાણીનો દર (d) ખર્ચ ગુણોત્તર
- (6) ચાલુ ગુણોત્તર અંગે સામાન્ય આદર્શ પ્રમાણ માપ નીચેના પૈકી કયું છે ?
 (a) 1 : 1 (b) 2 : 1
 (c) 1 : 2 (d) 3 : 1

3. (A) દેવલ લિમિટેડના તા. 31-03-2018 અને તા. 31-03-19 ના પાકા સરવેયા નીચે આપેલા છે : 14

જવાબદારીઓ	31-3-18 ₹	31-3-19 ₹	મિલકતો	31-3-18 ₹	31-3-19 ₹
ઈક્વિટી શેરમૂડી દરેક ₹ 10 નો	12,00,000	18,00,000	પાંધડી	3,00,000	1,50,000
પ્રેક્ષરન્સ શેરમૂડી દરેક ₹ 10 નો ₹ 8 ભરપાઈ થયેલ	4,80,000	—	જમીન-મકાન	12,00,000	14,80,000
અનામતો	6,00,000	3,20,000	ચંત્રો	9,00,000	14,00,000
નફા-નુકસાન ખાતુ	2,20,000	4,40,000	રોકાણો	2,40,000	—
જમીનગીરી પ્રીમિયમ	1,60,000	1,00,000	સ્ટોક	3,00,000	4,40,000
8% ના ડિબેચર	—	4,00,000	દેવાદારો	3,20,000	2,60,000
લેણદારો	3,20,000	4,40,000	લેણીહૂંડી	60,000	70,000
દેવીહૂંડીઓ	1,00,000	40,000	રોકડ/બેંક સિલક	80,000	2,00,000
કરવેરા જોગવાઈ	2,00,000	2,80,000			
સૂચિત ડિવિડન્ડ	1,20,000	1,80,000			
	34,00,000	40,00,000		34,00,000	40,00,000

વધારાની માહિતી :

- (1) કંપની ધારાની જોગવાઈનું પાલન કરીને પ્રેક્ષરન્સ શેર 10% ના પ્રીમિયમે પરત કરેલા છે. સામાન્ય અનામતમાંથી ₹ 6,00,000 મૂડી પરત અનામત અંગે લઈ જવામાં આવ્યા છે.
- (2) કંપનીએ મૂડી પરત અનામતમાંથી વર્તમાન શેરધારકોને 2 : 1 ના પ્રમાણમાં બોનસ શેર આપેલા છે.
- (3) વેચાણક્રિમત પર 25% નફો મળે તે રીતે રોકાણો વેચેલા છે.
- (4) વર્ષ દરમિયાન 5% ના વટાવે નવા ડિબેચર બહાર પાડ્યા હતા.

- (5) વર્ષ દરમિયાન ઘસારાની જોગવાઈ જમીન-મકાન પર ₹ 2,00,000 અને ચંત્રો પર ₹ 2,40,000 છે.
- (6) ગઈ સાલના કરવેરાની રકમ ₹ 2,20,000 ચૂકવેલા છે અને ગઈ સાલનું સૂચિત ડિવિડન્ડ પણ ચૂકવવામાં આવેલ છે.

ઉપરની વિગતોને આધારે હિસાબી ધોરણ-3 મુજબ રોકડપ્રવાહ તૈયાર કરો.

અથવા

- (A) (1) નીચેની માહિતી પરથી કામગીરી પ્રવૃત્તિમાંથી મળતા રોકડપ્રવાહની ગણતરી કરો :

વિગત	31-3-2018 ₹	31-3-2019 ₹
નફા-નુકસાન ખાતું	8,00,000	5,60,000
સામાન્ય અનામત	2,40,000	4,00,000
15%ના ડિબેચર	8,00,000	12,00,000
લેણદારો	4,80,000	4,00,000
દેવાદારો	9,60,000	7,20,000
સ્ટોક	5,60,000	6,80,000
પાઘડી	2,40,000	1,60,000
ડિબેચર વટાવ	-	24,000

વર્ષ દરમિયાન 15% ના ડિબેચરો 10% ના વટાવે બહાર પાડ્યા હતા.

- (2) રોકડપ્રવાહ પત્રક અને ભંડોળ પ્રવાહ પત્રક વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.
- (B) સાચો જવાબ પસંદ કરી જરૂરી ગણતરીઓ દર્શાવો : (ગમે તે ત્રણ)
- (1) નીચેનામાંથી કયો રોકડપ્રવાહ રોકાણ પ્રવૃત્તિમાંથી ઉદ્ભવતો રોકડપ્રવાહ છે ?
- (a) ચંત્રની ઉપજ (b) કરવેરાની ચૂકવણી
- (c) ડિવિડન્ડની ચૂકવણી (d) ડિબેચર પરત
- (2) ભંડોળ પ્રવાહપત્રક અને રોકડ પ્રવાહપત્રક કોના સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવે છે ?
- (a) ઉચ્ચ સંચાલકો (b) ફોરમેન
- (c) ઉત્પાદન સંચાલક (d) વેચાણ સંચાલક
- (3) નીચેના વિધાનો પૈકી કયું વિધાન સાચું નથી ?
- (a) ₹ 40,000 એડવાન્સ આવકવેરો ચૂકાયો હતો - રોકડ પર અસર થઈ નથી.
- (b) ₹ 10,000 નું ફર્નિચર ખરીદ્યું - રોકડ જાવક થાય છે.
- (c) ₹ 20,000 નો માલ શાખ પર ખરીદ્યો - રોકડ પર અસર થઈ નથી.
- (d) ₹ 6,00,000 મૂળકિંમતના ઈક્વિટી શેરો 10% ના પ્રીમિયમ રોકડ અવેજથી બહાર પાડ્યા - રોકડની આવક થાય છે.
- (4) કંપનીના રોકાણ ખાતામાં શરૂઆતની બાકી ₹ 3,00,000 અને આખરની બાકી ₹ 3,60,000 હતી. વર્ષ દરમિયાન અમુક રોકાણો ₹ 40,000 માં વેચ્યા અને નવા રોકાણો ₹ 1,20,000 માં ખરીદ્યા હતા. તો વર્ષ દરમિયાન રોકાણો વેચતા કેટલી ખોટ ગઈ હશે ?
- (a) ₹ 20,000 (b) ₹ 40,000 (c) ₹ 50,000 (d) ₹ 60,000
- (5) તા. 31-03-2018ના રોજ કરવેરાની જોગવાઈની બાકી ₹ 48,000 અને 31-3-2019 ના રોજ કરવેરાની જોગવાઈની બાકી ₹ 56,000 હતી. વર્ષ દરમિયાન ચૂકવેલ કરવેરા ₹ 42,000 હતા તો ચાલુ વર્ષે નફામાંથી કરવેરાની જોગવાઈ કેટલી કરવી પડશે ?
- (a) ₹ 50,000 (b) ₹ 45,000 (c) ₹ 48,000 (d) ₹ 56,000

4. (A) ડોલી લિ.ની નીચેની વિગતોના આધારે તા. 31-03-2019 ના રોજ પૂરા થતા ત્રણ માસનું રોકડ અંદાજપત્ર બનાવો :

14

માસ	વેચાણ ₹	આખરનો સ્ટોક ₹	કુલ પરોક્ષ ખર્ચ ₹
નવેમ્બર 2018	3,20,000	40,000	48,000
ડિસેમ્બર 2018	4,00,000	60,000	60,000
જાન્યુઆરી 2019	4,80,000	1,00,000	80,000
ફેબ્રુઆરી 2019	6,40,000	1,20,000	72,000
માર્ચ 2019	5,60,000	1,10,000	80,000
એપ્રિલ 2019	6,00,000	1,00,000	60,000

વધારાની માહિતી :

- (1) તા. 1-1-2019 ના રોજ બેંક સિલક ₹ 2,00,000.
- (2) મૂળકિંમત ઉપર $33\frac{1}{3}\%$ નફો મળે એ રીતે માલ વેચવાનાં આવે છે.
- (3) ખરીદી રોકડેથી કરવામાં આવે છે.
- (4) કુલ વેચાણના 40% રોકડ વેચાણ છે. ઉધાર વેચાણના 50% વેચાણ થયા પછીના માસમાં અને બાકીના 50% વેચાણ થયા પછીના બીજા માસમાં મળે છે.
- (5) કુલ પરોક્ષ ખર્ચમાં સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ માસિક ₹ 20,000 નો સમાવેશ થાય છે. જેની ચૂકવણી જે-તે માસમાં થાય છે. ચલિત પરોક્ષ ખર્ચની ચૂકવણી પછીના માસમાં થાય છે.
- (6) ફેબ્રુઆરી 2019 માં એક જૂનું યંત્ર ₹ 1,20,000 માં વેચવામાં આવશે.
- (7) ફેબ્રુઆરી 2019માં એક નવું યંત્ર ₹ 2,00,000 માં ખરીદવામાં આવશે. જેની ચૂકવણી ડિલીવરી વખતે 80% જેટલી કરવાની છે અને બાકીની રકમ પછીના માસમાં ચૂકવવાની છે.
- (8) ₹ 40,000 ઈન્કમેટેક્સ ફેબ્રુઆરી 2019 માં ચૂકવવાનો છે.

અથવા

- (A) (1) દર્શન કંપનીના વેચાણ ખર્ચના છેલ્લાં અંદાજપત્રને લગતી માહિતી નીચે મુજબ હતી :

7

ખર્ચની વિગત	વલસાડ ₹	નવસારી ₹	બિલીમોરા ₹	કુલ ₹
વેચાણ કમિશન	12,000	9,600	11,200	32,800
વેચાણ ખર્ચ	9,600	12,800	6,400	28,800
ગોડાઉન વેતન	11,200	12,000	10,400	33,600
ગોડાઉન ખર્ચ	6,400	7,200	4,800	18,400
પગાર	5,600	6,400	4,000	16,000
ભાડું અને કરવેરા	2,400	3,200	2,400	8,000
જાહેર ખર્ચ	3,200	4,000	1,600	8,800
	50,400	55,200	40,800	1,46,400

આવતા અંદાજપત્ર સમય માટે નીચેના ફેરફારો ધ્યાનમાં લેવાના છે :

- (i) દરેક જીલ્લાનું કમિશન 5% વધારવાનું છે.
 - (ii) વલસાડ અને બિલીમોરાના ગોડાઉન કીપરનું વેતન 3% વધારવાનું છે.
 - (iii) ત્રણે જીલ્લાઓનાં કુલ પગારમાં અનુક્રમે ₹ 400, ₹ 480 અને ₹ 320 વધારો થશે.
 - (iv) ભાડામાં 5% વધારો થશે.
 - (v) બિલીમોરામાં જાહેરખબર ખર્ચમાં ₹ 800 વધારો થશે.
- ઉપરની માહિતી પરથી વેચાણખર્ચ અંદાજપત્ર તૈયાર કરો.

(2) "શૂન્ય આધારિત અંદાજપત્ર"ના ફાયદાઓ જણાવો.

(B) સાચો જવાબ પસંદ કરી જરૂરી ગણતરી દર્શાવો : (ગમે તે ત્રણ)

(1) 'X' લિ. અનામત મુદત માટે માલસામાન વપરાશનું બજેટ બનાવવા માંગે છે. જે માટે ઉત્પાદન 60000 એકમો નક્કી થયું છે અને દરેક એકમદીઠ 4 કિલો કાચામાલનો વપરાશ થાય છે. કાચામાલનો શરૂઆતનો સ્ટોક 8000 કિલો છે. જે બજેટ મુદતને અંતે 16 $\frac{2}{3}$ % ઘટાડવાનો છે. ઉપરની માહિતી પરથી નક્કી કરો. કે માલસામાન વપરાશ બજેટ કેટલું હશે ?

- (a) 240000 કિલો
- (b) 136000 કિલો
- (c) 224000 કિલો
- (d) 256000 કિલો

(2) જાન્યુઆરી અને ફેબ્રુઆરીની મંજૂરી અનુક્રમે ₹ 48,000 અને ₹ 64,000 છે. સમયગાળો $\frac{1}{4}$ માસ છે. ફેબ્રુઆરીમાં કેટલી રકમ ચૂકવવામાં આવશે ?

- (a) ₹ 60,000
- (b) ₹ 48,000
- (c) ₹ 24,000
- (d) ₹ 64,000

(3) રોકડ અંદાજપત્ર _____ માટે ઉપયોગી સાધન છે.

- (a) નાણાકીય આયોજન
- (b) કરવેરા આયોજન
- (c) વેચાણનું આયોજન
- (d) ખરીદીનું આયોજન

(4) નીચેના વિધાનો પૈકી કયું વિધાન સાચું છે.

- (a) બજેટમાં આગામી મુદત માટે જથ્થાકીય અને રૂપિયામાં અંદાજો મૂકવામાં આવે છે.
- (b) બજેટ એ ગયા વર્ષને આધારે ચાલુ વર્ષ માટે અંદાજ મૂકવાની પદ્ધતિ છે.
- (c) બજેટ તૈયાર કરવાનું કામ ફક્ત એકાઉન્ટન્ટનું છે.
- (d) બજેટમાં ફક્ત જથ્થાકીય વિગતો આપવામાં આવે છે.

(5) નીચેના વિધાનો પૈકી કયું વિધાન બજેટિંગનો હેતુ દર્શાવતું નથી ?

- (a) નિત્યક્રમમાં થતા ખર્ચાઓ માટે મંજૂરી જરૂરી છે.
- (b) બજેટિંગમાં અગાઉથી કામગીરીનું આયોજન કરવામાં આવે છે.
- (c) તે સંચાલકોની નીતિઓની કર્મચારીઓને માહિતી આપે છે.
- (d) તે આંતરિક સેવા માટે કિંમત નક્કી કરે છે.

OD-121

October-2019

B.Com., Sem.-V

CE-302 (A) : Management Accountancy

[Max. Marks : 70]

Time : 2:30 Hours]

1. (a) Prepare Trend Percentages Statements from the following Balance Sheets :

14

Particulars	31-3-2017	31-3-2018	31-3-2019
Liabilities :			
Equity Share Capital	3,00,000	3,00,000	3,00,000
Preference Share Capital	1,00,000	2,50,000	2,50,000
Total	4,00,000	5,50,000	5,50,000
Reserves & Surplus			
General Reserve	1,25,000	1,50,000	2,00,000
P & L A/c.	40,000	30,000	20,000
Securities Premium	70,000	90,000	1,00,000
Total	2,35,000	2,70,000	3,20,000
Long-term Liabilities			
Bank loan	2,20,000	2,80,000	3,00,000
Debentures	1,00,000	90,000	80,000
Total	3,20,000	3,70,000	3,80,000
Current Liabilities			
Bills Payable	60,000	40,000	50,000
Creditors	40,000	30,000	25,000
Provision for tax	35,000	45,000	50,000
Employee's fund	20,000	35,000	45,000
Total	1,55,000	1,50,000	1,70,000
	11,10,000	13,40,000	14,20,000
Assets			
Goodwill	1,00,000	1,00,000	1,00,000
Land-Building	3,70,000	4,20,000	4,10,000
Machinery	3,00,000	2,80,000	3,20,000
Furniture	1,20,000	1,10,000	1,50,000
Total	8,90,000	9,10,000	9,80,000
Current Assets			
Debtors	50,000	90,000	70,000
Cash	1,00,000	1,80,000	2,00,000
Bank Balance	20,000	1,00,000	1,00,000
Bills Receivables	10,000	20,000	30,000
Other Current Assets	40,000	40,000	40,000
Total	2,20,000	4,30,000	4,40,000
	11,10,000	13,40,000	14,20,000

OR

9

P.T.O.

- (a) (1) Explain the difference between Management Accountancy and Cost Accountancy. 7
- (2) Explain in brief the importance of Management Accountancy. 7
- (b) Select the correct option and show necessary calculation : (any four) 4
- (1) The various reports prepared in management accountancy are presented to
- (a) Various levels of management
- (b) SEBI
- (c) Shareholders
- (d) Creditors
- (2) Management by exception is _____.
- (a) a tool of management accountancy
- (b) a method of preparing financial statement
- (c) a part of costing method
- (d) not any type of accounting method
- (3) In management accountancy internal audit is to be done
- (a) Voluntary
- (b) Compulsory by the auditors nominated by government
- (c) Compulsory twice in a year
- (d) Compulsory once in a year
- (4) In management accountancy, during assets valuation _____ is considered.
- (a) Replacement value (b) Basic price
- (c) Cost price after depreciation (d) Policy is not decided
- (5) To whom management accountancy is most profitable ?
- (a) Directors (b) Investors
- (c) Shareholders (d) Creditors
- (6) Objective of Management Accountancy is
- (a) To help management by using total accounting data.
- (b) To prepare Financial Accounts only.
- (c) To prepare accounts of cost only.
- (d) To prepare and present financial reports before shareholders.

2. (a) The Balance Sheet of 'Alisha Ltd' is as under as on 31-03-2019 :

14

Liabilities	₹	Assets	₹
Equity share capital each of ₹ 10	10,00,000	Land & Building	12,60,000
10% preference share capital each of ₹ 100	4,00,000	Plant & Machinery	7,00,000
Reserve and Surplus	7,00,000	Furniture	1,00,000
10% Debentures	5,00,000	Investment (Short-term)	2,00,000
Creditors	2,40,000	Closing Stock	2,00,000
Bills Payable	40,000	Debtors	4,60,000
Bank Overdraft	1,80,000	Bills Receivable	60,000
		Cash & Bank Balance	60,000
		Preliminary Expenses	20,000
	30,60,000		30,60,000

The Profit and Loss A/c. of "Alisha Ltd." year ended on 31-03-2019 is as under :

Sales (Cash sales is $33\frac{1}{3}\%$ of the credit sales)	₹ 80,00,000
Less : Cost of sales	56,00,000
	<u>Gross profit</u> 24,00,000
Net profit (before interest and 50% tax)	9,00,000
Less : Debentures interest at 10%	50,000
	8,50,000
Less : 50% Taxation	4,25,000
Net Profit after interest and tax	<u>4,25,000</u>
Credit Purchase ₹ 55,00,000	
Opening Stock ₹ 3,00,000	

Compute the following ratios : (on the basis of 360 days in year)

- (1) Current Ratio
- (2) Liquid Ratio
- (3) Net Profit Ratio
- (4) Stock Turnover
- (5) Debtor's Ratio
- (6) Creditor's Ratio
- (7) Rate of rebate on capital employed

OR

11

(a) (1) The following is the Balance Sheet of "Maullin Ltd" as on 31-3-2019:

Liabilities	₹	Assets	₹
Equity share capital	5,00,000	Fixed Assets	9,60,000
10% preference share capital	2,00,000	Stock	2,25,000
Reserves	2,25,000	Debtors	1,75,000
12% Debentures	3,00,000	Bills Receivable	50,000
Bank Overdraft	50,000	Cash & Bank	90,000
Creditors	1,90,000	Preliminary Expenses	25,000
Bills Payable	60,000		
	15,25,000		15,25,000

Additional Information :

(i) Total sales (cash sales are 20% of credit sales)	18,00,000
(ii) Gross Profit	7,20,000
(iii) Net Profit (before interest and 50% tax)	4,86,000
(iv) Stock on 1-4-2014	2,07,000

From the above information, calculate the following ratios : (any four)

- (1) Current Ratio
- (2) Debtors Ratio (300 days)
- (3) Net Profit Ratio
- (4) Capital Gearing Ratio
- (5) Return (ratio) on Shareholders Funds
- (6) Stock turnover Ratio

(2) Write short note on : Limitations of Ratio Analysis.

(b) Select the correct option and show necessary calculation : (any four)

- (1) A company has cash of ₹ 80,000, Bank balance ₹ 3,60,000, instantly encashable securities of ₹ 2,00,000 and liquid liabilities of ₹ 9,60,000. Find the Acid-Test Ratio.

(a) 1 : 1	(b) 0.67 : 1
(c) 1.5 : 1	(d) 0.40 : 1
- (2) Operating ratio of company is 80%. Its sale is ₹ 20,00,000, sales return is ₹ 2,00,000. If operating expenses are ₹ 1,00,000, find out cost of good sold.

(a) ₹ 12,50,000	(b) ₹ 13,40,000
(c) ₹ 14,60,000	(d) ₹ 15,40,000
- (3) A company has issued debentures of ₹ 1,20,000. Its preference share capital is ₹ 1,80,000 and equity share capital is ₹ 12,00,000, then the capital gearing ratio will be as under :

(a) 15%	(b) 25%
(c) 10%	(d) 50%

- (4) Which assets is not included while calculating the rate of return on investment ?
 (a) Fixed (b) Fictitious
 (c) Current (d) Intangible
- (5) From the following which ratio is not profitability ratio ?
 (a) Operating ratio (b) Proprietary ratio
 (c) Earning per share (d) Expense ratio
- (6) Which of the following is the general ideal measurement for current ratio ?
 (a) 1 : 1 (b) 2 : 1
 (c) 1 : 2 (d) 3 : 1

3. (a) The following are the summarized Balance Sheets of "Deval Ltd" as on 31st March, 2018 and 31st March 2019 :

Liabilities	31-3-18 ₹	31-3-19 ₹	Assets	31-3-18 ₹	31-3-19 ₹
Equity shares of ₹ 10 each	12,00,000	18,00,000	Goodwill	3,00,000	1,50,000
Pref. share capital ₹ 10 each			Land-Buildings	12,00,000	14,80,000
₹ 8 paid —	4,80,000	—	Machinery	9,00,000	14,00,000
Reserves —	6,00,000	3,20,000	Investment	2,40,000	—
Profit & Loss A/c.	2,20,000	4,40,000	Stock	3,00,000	4,40,000
Securities —			Debtors	3,20,000	2,60,000
Premium	1,60,000	1,00,000	Bills Receivable	60,000	70,000
8% Debentures	—	4,00,000	Cash & Bank	80,000	2,00,000
Creditors	3,20,000	4,40,000			
Bills Payable	1,00,000	40,000			
Tax Provision —	2,00,000	2,80,000			
Proposed Dividend —	1,20,000	1,80,000			
	34,00,000	40,00,000		34,00,000	40,00,000

Additional Information :

- (1) After fulfilment of company law provisions, preference shares are redeemed at 10% redemption premium. ₹ 6,00,000 is transferred from General reserve to Capital redemption fund. —
- (2) The company has issued bonus shares at 2 : 1 to present equity shareholders from capital redemption fund.
- (3) Investments are sold at a profit of 25% on selling price.
- (4) New debentures were issued at 5% discount during the year.

- (5) Depreciation provided during the year for Land and Building is ₹ 2,00,000 and Machinery ₹ 2,40,000.
- (6) ₹ 2,20,000 have been paid as tax for the last year and the amount of proposed dividend of the last year has also been paid.
- From abovementioned information, prepare Cash Flow Statement as per Accounting Standard No. 3.

OR

- (a) (1) Calculate Cash Flow from Operating activities from the following details : 7

Particulars	31-3-2018 ₹	31-3-2019 ₹
Profit & Loss Account	8,00,000	5,60,000
General Reserve	2,40,000	4,00,000
15% Debentures	8,00,000	12,00,000
Creditors	4,80,000	4,00,000
Debtors	9,60,000	7,20,000
Stock	5,60,000	6,80,000
Goodwill	2,40,000	1,60,000
Debentures Discount	—	24,000

During the year 15% debentures were issued at 10% discount.

- (2) Show the difference between Cash Flow Statement and Fund Flow Statement. 7
- (b) Select the correct answer and show necessary calculations : (any three) 3
- (1) Which of the following is a cash flow from investing activities ?
- (a) Sale proceeds of machinery (b) Payment of income tax
(c) Payment of dividend (d) Redemption of debentures
- (2) Fund flow statement and cash flow statement are presented to
- (a) Board of Directors (b) Foreman
(c) Production Manager (d) Sales Manager
- (3) Which of the following statements is not correct ?
- (a) Paid advance income tax ₹ 40,000 – No effect on cash flow
(b) Bought furniture of ₹ 10,000 – It is cash outflow
(c) Purchased goods of ₹ 20,000 on credit – No effect on cash flow
(d) Issued equity shares of face value of ₹ 6,00,000 at 10% premium for cash consideration – It is cash in-flow.
- (4) A company's Investment A/c. shows ₹ 3,00,000 as opening balance and ₹ 3,60,000 as closing balance. Some of the investments were sold at a price of ₹ 40,000 during the year and new investments worth ₹ 1,20,000 were purchased. Find out the loss on the sale of investment during the year.
- (a) ₹ 20,000 (b) ₹ 40,000
(c) ₹ 50,000 (d) ₹ 60,000
- (5) Provision for taxation was ₹ 48,000 on 31-3-2018 and ₹ 56,000 on 31-3-2019. Income tax of ₹ 42,000 was paid during the year. What amount of provision for taxation should be made during the current year ?
- (a) ₹ 50,000 (b) ₹ 45,000
(c) ₹ 48,000 (d) ₹ 56,000

4. (a) From the following particulars of "Dolly Ltd", prepare Cash Budget for three months ending on 31-03-2019 :

14

Month	Sales ₹	Closing Stock ₹	Total Overhead ₹
November 2018	3,20,000	40,000	48,000
December 2018	4,00,000	60,000	60,000
January 2019	4,80,000	1,00,000	80,000
February 2019	6,40,000	1,20,000	72,000
March 2019	5,60,000	1,10,000	80,000
April 2019	6,00,000	1,00,000	60,000

Additional Information :

- (1) Bank balance of ₹ 2,00,000 as on 1-1-2019.
- (2) Good sold at $33\frac{1}{3}\%$ profit on cost price.
- (3) Purchase is in cash basis.
- (4) 40% of the total sales in cash. 50% amount of the credit sales is received during the first month after the sales and rest amount is received during the second month after the sales.
- (5) The total overhead include the fixed indirect expenses of ₹ 20,000 per month. The payment is done in same month. Payment of variable overhead cost is done in next month.
- (6) An old machine will be sold at ₹ 1,20,000 in the month of Feb. 2019
- (7) A new machine will be purchased at ₹ 2,00,000 during the month of Feb. 2019. The 80% of the payment will be made at the time of its delivery and the rest of the amount will be paid during the month that follows.
- (8) Income tax ₹ 40,000 is to be paid in Feb. 2019.

OR

- (a) (1) The selling expenses of "Darshan Co. Ltd." for last budget period are as under :

Expense Information	Valsad ₹	Navsari ₹	Billimora ₹	Total ₹
Commission on sales	12,000	9,600	11,200	32,800
Selling Expenses	9,600	12,800	6,400	28,800
Warehouse wages	11,200	12,000	10,400	33,600
Warehouse Expenses	6,400	7,200	4,800	18,400
Salaries	5,600	6,400	4,000	16,000
Rent & Rates	2,400	3,200	2,400	8,000
Advertising	3,200	4,000	1,600	8,800
Total	50,400	55,200	40,800	1,46,400

During the ensuing budget period following changes are to be made :

- (i) Commission in each area is to be increased by 5%.
- (ii) Warehouse keeper wages in case of Valsad and Bilimora will be increased by 3%.

(iii) Salaries will increased by ₹ 400, ₹ 480 and ₹ 320 respectively in each area.

(iv) Rent in each area will increased by 5%.

(v) In Bilimora advertisement expenses will be increased by ₹ 800.

You are required to prepare the selling expenses budget from the above information.

(2) Explain the advantages of Zero-based budgeting. 7

(b) Select the correct option and show necessary calculations : (any three) 3

(1) 'X' Ltd. wants to prepare materials utilization budget for the next term for which the target production is 60000 units, 4 kg of raw material is used per unit. Opening stock of raw material is 8000 kgs. which is to be reduced by $16\frac{2}{3}\%$ at the end of the budget period.

From the above information determine material utilization budget.

(a) 240000 kgs

(b) 136000 kgs

(c) 224000 kgs

(d) 256000 kgs

(2) Wages of January and February are ₹ 48,000 and ₹ 64,000 respectively. Time period is $\frac{1}{4}$ month. Calculate amount to be paid in February.

(a) ₹ 60,000

(b) ₹ 48,000

(c) ₹ 24,000

(d) ₹ 64,000

(3) Cash budget is useful tool for

(a) Financial planning

(b) Tax planning

(c) Sales planning

(d) Purchase planning

(4) Which of the following statement is correct ?

(a) In the budget quantitative as well as monetary figures are given for the next period.

(b) Budget is a system of pulling estimates for current year based on figures of previous year.

(c) The task of preparing budget is that of accountant only.

(d) Only quantitative data are given in the budget.

(5) Which of the following is not a purpose of budgeting ?

(a) It requires approval for routine spending.

(b) Budgeting forces advance planning.

(c) It communicates management's policies to subordinates.

(d) It establishes prices for internal services.